

TRÜKITÖÖLINE

EESTI TRÜKITÖÖLISTE LIIDU HAALEKANDJA

NR. 4

APRILL 1937

4. AASTAKAIK

Eesti Trükitööliste Liidu tähispäevad

1. ja 2. mai on päevad, mis omistavad Eesti Trükitööliste Liidu liikmeskonnas suure tähtsuse ja on teataval määral pöördepunkti liidu elu edaspidisel arenemisel.

Teatavasti toimub 1. mail ETL puhkekodu avamine Aegviidus. Sel puhul on loota suurema hulga liidu liikmeskonna kokkutulekut, esiteks, et vaadata ja võib-olla ka arvustada ETL juhatuse poolt ehitatud puhkekodu hoonet tema kaunis looduslikus ümbruses, aga ka seda, et osa võtta oma maja — puhkekodu — avatlitusest, mille järele võib asuda selle tegelikule kasutamisele.

ETL puhkekodust on meie ajakirja veerudel juba mitmel puhul sõna võetud, samuti on tema kuju ja väljanägemine ülesvõtete läbi peaaegu kogu liidu liikmeskonnale tuttav, seepärast oleks asjata siinkohal sellest pike-malt sõna võtta, pealegi, nagu eelpool mainitud, ei ole enam kaugel aeg, kus iga liidu liige võib teda n.-ü. oma silmaga näha ja isegi „käega katsuda“.

Nii palju peaks siiski mainima, et ETL puhkekodu saamislool on oma väike ajalugu ja et liidu juhatuse on näinud tõsist vaeva ja muret oma maja-puhkekodu rajamisel. Aga veel suuremat hoolt ja vastutust tuleb kanda liidu uuel juhatusel, kelle valdamisele on antud üle miljon-sendine varandus. Kuid mitte üksi juhatuse, vaid ka kõik liitu kuuluvad liikmed on ja peavad olema vastutavad selle eest, et oma vara hoida. Puhkekodu kui niisugune, on objekt, mille majanduslik tasuvus on väike, ja seda seepärast, et selle kasutamisaeg aasta jooksul piirdub kõigest 4—5 kuuga, ülejäänud aja aastast seisab ta kasutamata. Aga see teadmine, et ETL liikmete arv on viimase paari aasta jooksul nii jõudsasti kasvanud ja et oleme saanud oma maja-puhkekodu, tiivustagu meid ka selleks, et ühise suure üksmeelse perena ka tulevikus saame üle kõigist raskustest ja võib-olla

veel koguni uusi üldkasulikke varandusi juure muretseda.

Liidu juhatuse puhkekodu sisekorra määrusi välja töötades ja kongressi kaudu maksu pannes, pole tahtnud luua mingeid n. n. draakonilisi määrusi, vaid seda, et puhkekodu oleks kõigile ETL liikmeile täieliseks puhkepaigaks, kus kõik liidu liikmed tunneksid endid ühise perena ja, nagu öeldakse, oma kodus. Samuti on lugu puhkekodu kasutamismaksuga: see on määratud minimaalne, et katta hädavajalisi, puhkekoduga ühenduses olevaid, korrastuskulusid. Peaks olema vist igale selge, et iga uus hoone nõuab esimestel aastatel enam juuremaksmist, kui et temast midagi nimetamisväärset kasu saaks.

Need on asjaolud, millega ETL juhatuse esineb avalikult 1. mail oma usaldajaskonnale puhkekodu asjus ja loodab sellesse heatahtlikku suhtumist.

*

2. mail astub kokku ETL 10. kongress, mida võiks nimetada teataval määral ka juubeli kongressiks.

Kongressi päevakorrast, mis enam-vähem tavaline, võiks välja tõsta olulisimaina päevakorrapunktidenä töötuse fondi asutamist, sisseastumismaksu ühtlustamist ja puhkekodu

NUMBRI SISUS:

Eesti Trükitööliste Liidu tähispäevad / 1 mai — töölispäeva / Kolme organisatsiooni märgukiri / Uus töötülide lahendamise seadus / 10-nes kongress — edu poole / Keskliidu kongressi kokkukutsumise ümber / Meie organisatsioonidest / Kirjut maailmast / Tehnilised uudised

kodukorra vastuvõtmist. Kuna ETL viimase-aegsed kongressid on möödunud üha suurenevas üksmeeles ja vastastikusel arusaamises, siis arvas liidu juhatus mitte eksivat, kui ta määras kongressi ulatusliku päevakorra läbi-võtmiseks üheainsa päeva. Asjaolu, et liidu juhatus otsustas pidada 10. kongressi oma puhkekodu ruumides, on tingitud peamiselt kokkukohi ja praktilisuse seisukohast välju-des, sest kaks vaba päeva — 1. ja 2. mai — on seks väga sobivad, et pidada ära puhke-kodu avatalitust ja ka kongressi. Ka on liidu

uue puhkekodu saal seks küllalt ruumikas, et ühelgi kongressist osavõtjail ei pruugiks kitsikust tunda. Ja kui siia juure veel lisada, et esmakordselt ETL ajaloo see 10. juubeli kongress peetakse oma kodus, peaaegu „vabas looduses“, keset männi- ja kuuse-metsa, siis peaksid küll meie tolmunud kop-sud puhast kevadeõhku sisse hingates seda innukamalt töös olema ja nagu tärkaval loo-dusel nii ka meie kongressi töö tagajärjed hästi viljakad ja lopsakad olema.

J. Saar.

1. mai — töölispüha

Kui pühitsetakse 1. maid, siis kõigil on silmi ees kujutus töölispühast. See päev ei ole eluõiguse saanud mitte mõne pühaku mälestuseks, vaid on tööliste pikaajalise ajaloo-lise võitluse saavutus. Seda päeva ei ole jule-tud ka neis maades hävitada, kus kapitalil on määratu võimalus ekspluateerida töötajaid, nagu Saksamaal jm. On püütud ainult selle päeva tõsist tähendust varjata igasuguse kevade alguse tähistamiseks, talve ja kevade piiri tegemiseks jne.

Mis oli siis esimese mai pühitsemise töö-likuks aluseks? Juba möödunud aastasajal tõstsid töölised selle päeva esile, määrates tema sisuks tööliskonna vabaduste ja õiguste eest võitlemise. Sel päeva, pühitsedes teda massiliselt, annab tööliskond uuesti töotuse võidelda oma ajaloolise ülesande eest, tehes ühtlasi ülevaadet oma lipu alla koondunud väest.

Mäletame varemalt seda päeva pühitse-mas mitmesuguste rongikäikudega, lauludega ja lehvivate lippudega. Tänapäeval seda enam ei sünni — kuid see ei ole ka tööliste süü. Nagu ei ole tööliste süü, et praegu võimutseb mitmel maal must reaktsioon ja seniste vaba-duste ning õiguste kärpimine ja püüd tagasi minna vastolus ajalooaga.

1. mai on tõestanud enda eluõigust aja-looliselt ja suutnud saada ka tingimata pühit-sevaks pühaks. Kõik reaktsioon ja tagasi-minek on ainult ajutine nähe, millel ei ole mingit eluõigust ja mis muutub olude muut-misega. Seepärast ei ole ükski tagasitõmbu-mine suutnud tõrjuda hingest 1. mai täht-sust. Sel päeval, nagu aupäeval, jätavad töö-lised oma töö seisma ja vaatavad tagasi seni-sele võitlusele. Seekaudu õpitakse tundma oma vigu ja neist hoiduma ning ammutama ka uut jõudu võitluse jätkamiseks töö õiguse

maksmapanemiseks. Ka meie, trükiteölised, oleme seda päeva pühitsemas, nagu seda tee-vad kõik meie kolleegid ülemaailma. Ka meie ühineme kogu tööliskonna hüüuga:

— Elagu 1. mai — tööliskonna vabaduse püha!

Puhkekodu avaaktus

Liit kavatseb korraldada puhkekodu ava-mise tähisena 1. mail vastava aktuse Aegviidus. Aktusel on ettenähtud kõned, kui ka laulukoori ettekanded. Kunstilise osa täit-mine on pandud Tallinna Trükiteöliste ühingu vastavatele sektsioonidele.

Kõnelejatena esinevad liidu esimees, andes ülevaadet puhkekodu sünniloost. Oodata on aktusele ka vabariigi valitsuse esindajat ja tähtsamate liiduga kontaktis töötavate orga-nisatsioonide esindajaid. Välismaalt on oodata Soomest kolleeg Immot.

Aktus algab kell 12 päeval.

*

Tallinna Trükiteöliste ühing korraldab seks puhuks ekskursiooni aktusele, kusjuures edasi-tagasi sõit maksaks 1,54 krooni. Aktu-sele sõitjad peavad end registreerima kultuur-toimkonna juures.

Rongide liiklemine Aegviidust

Väljumine Tallinna suunas: kell 5.20; 7.20; 8.25; 17.47; 20.57.

Väljumine Tartu suunas: kell 10.10; 16.35 *); 19.50; 01.20.

*) Märgitud rongiga Tapale sõites võib seal ümber istuda ekspressile, edasisõiduks Tartu—Valga suunas.

Kolme organisatsiooni märgukiri

Eesti Trükitöölise Liidu, Eesti Tekstiil-
töölise ühingu ja Kaevandustöölise ühingu
poolt saadeti Härra Riigivanemale järgmine
märgukiri:

„1936. a. septembris tagandati sisekaitse
ülema korraldusel Eestimaa Töölisühingute
Keskliidu juhatus ja tema asemele nimetati
ametisse sisekaitse ülema poolt määratud
ajutine Keskliidu juhatus. Ajutise juhatus
ülesandeks jäi Keskliidu asjade ajamine kuni
põhikirjapärase juhatus ametisse astumi-
seni, millise valimine sünnib Keskliidu kong-
ressil.

Nüüd on sellest tagandamisest möödas üle
7 kuu, kuid ajutine juhatus tegutseb endiselt.
Kuna enamik Keskliitu kuuluvatest ameti-
ühingutest ei ole tunnustanud ajutist juha-
tust kui usalduslikku ja vastutavat organi,
ei ole ka ajutisel juhatusel korda läinud luua
tihe kontakt ametiühingute ja Keskliidu aju-
tise juhatus vahel. Selle all kannatab Eesti
ametiühinguline liikumine.

Kontakti nõrkus seisab põhjustes, millised
on arusaadavad igale vabale ja demokraat-
likul alusel töötavale organisatsioonile. Aju-
tine Keskliidu juhatus ei oma liikmeskonna
autoriteeti ja ei suuda tungida ametiühingu-
tes kerkivate probleemide sisusse. Teiseks
ametiühingud, kui vabad organisatsioonid, on
kartuses, et ajutine juhatus ei teosta küllalt
otstarbekohaselt oma summade jagamist ja
kulude tegemist, millised summad saadakse
ühingute liikmemaksudest ja muudest tulu-
dest. Kolmandaks ei ole ajutine juhatus seo-
tud ametiühingute ees vastutustundega oma
tegevuse üle, kuna ta ei allu ametiühingute
vaid sisekaitse ülema kontrolli alla. Lõpuks
ei saa ka vabade ametiühingute liikmed kui-
dagi aru ajutise juhatus tegevuse jätkami-
sest, milline omab puht-hooldaja kuju.

Seepärast on ametiühingud nõudnud kordu-
valt, seda on nõudnud ka Tööliskoda ja aju-
tine juhatus ise, et lubatakse kokku tulla Kes-
kliidu korralisele aasta kongressile, milline
kongress valiks põhikirjapärase ja kõigi ame-
tiühingute usaldusega varustatud juhatus ja
kaotaks senise eba-ametiühingulise olukorra
Keskliidu juhtimises.

Meie toetume selles nõudmises niihästi
Teie, Härra Riigivanem, kui ka üksikute
vabariigi valitsuse liikmete avaldustele, milles
kinnitati, et vabaametiühinguline liikumine
peab jääma ja koondaks enda ridadesse kõiki
töötajaid vastavatesse organisatsioonidesse.

Vastasel korral kaob tööliskonnas usk oma
vabadesse ametiühingulistesse organisatsioo-
nidesse. Ametiühingute liikmed hakkavad
kahtlema, kas neil on kasu omi liikmemakse
õiendada ametiühingutes, eeldades et ühel
päeval võivad ka nende usaldusosalised tagan-
datud ja ametiühingu juhtimine antakse väl-
jaspool liikmeskonda ja ebausaldavate isikute
kätte. Eriti on selles mures tugevamad ame-
tiühingud, kes on senise tööga teinud ameti-
ühingud tugevaks, loonud mitmesugused
kindlustusfondid ja korraldanud töö- ja pal-
gatingimusi oma kutseala piirides.

Kõigil neil ülaltoodud põhjustel meie pa-
lume Teid, härra Riigivanem, meie märgukir-
jale anda käik ja mõjutada vastavaid asutusi,
et Eestimaa Töölisühingute Keskliidu kong-
ressi kokkukutsumiseks takistusi ei tehtaks.
Sellega saaks jalule seatud eesti vaba-ameti-
ühinguline liikumine ja tööliskond saaks jul-
gustust oma asjade ajamisel töö- ja palga-
tingimiste korraldamisel.“

Trükitöölised fašistlikes riikides

* Viinis areteeriti 30 trükitöölist. Selle
põhjuseks oli asjaolu, et nimetatud kolleegid
olid toetanud summadega põrandaalust vaba-
ametiühingulist liikumist, korraldades selle-
kohase aktsiooni trükitööliskonnas. Kuna põ-
randaalused vabad ametiühingud on tugevad,
siis valmistavad nad palju tüli fašistlik-sot-
siaalsele riigikorrale Austrias. Seepärast
püütakse igatpidi välja rookida endist vaba-
ametiühingulist vaimu ja kinni võtta kõik
selle liikumise funktsionäärid. Kõik areteeri-
tud viibivad koonduslaagris.

* Saksa kolleegi kirjast: ...Veel oleme
terved ja elusad, ainult kõht näpistab. Palju
kaebtusi on isikute vastu, kes küll 200-prot-
sendiline natsionaalsotsialist on, kuid meie
vastu esineb kui esimest sorti piits. Trüki-
tööstuse olukord on halb ja seepärast paljud
meie kolleegidest õppisid ümber metallitöö-
listeks. Töölisele soovitatakse süüa heeringat
ja kapsast, kuna nende väärtus pidavat olema
suurem kui lihal ja võil. Pealegi või tegevat
inimest rasvaseks, nagu kõik seda näevad...
Enam ei vaielda töökodades teema üle: kumb
on parem, kas rahvussotsialism või demo-
kraatia. Sest viimasele ei leidu vastuvaidle-
jaid ja esimesele vastuvaidlejad viivad
aega koonduslaagris. Punkt.

Uus töötulide lahendamise seadus

„Riigi Teataja“ nr. 21 — 1937 ilmus uus töötulide lahendamise seadus. Seaduse mõte on toodud § 1-s, millega nii töölised kui ka peremehed on kohustatud kollektiivsete töötulide puhul kasutama seadust.

Selle seaduse alusel ei saaks töölised alustada streiki kui otsest abinõu oma tingimuste läbisurumiseks, vaid sotsiaalministri äranägemisel sünnib, kas ta lubab seda või mitte (viimasel juhul andes tüli komisjoni).

Ka tüli komisjonist läbikäimisel (2 nädalat hooaja töö juures, 4 nädalat teistel) oleneb sotsiaalministrist, kas ta lubab töölisele alustada streiki (lõpetades asjatoimetuse) või mitte (kuulutades komisjoni otsuse sunduslikuks või kutsudes uuesti teise koosseisuga komisjoni).

Siin tuleb vaadelda kahe suguseid käitisi ja määrata kindlaks nende töötulide alustamise kord.

- 1) Käitised, millel on alla 25 töölise,
- 2) käitised üle 25 töölisega.

Teise liigi all toodud käitised käivad Tööstuslike käitiste tööliskonna asutiste seaduse alla, omades töölisvanemate valimise õiguse.

Alla 25 töölisega käitise töötüli alustamine:

1) Koostatakse nõudekiri ja selle esitamiseks määratakse kindlaks volinik (see volinik võib olla ka väljaspool käitist — seega ka ametiühinglased) ja volikirjale kirjutavad alla vähemalt 50% käitises töötavatest töölisest. Need allkirjad tulevad kinnitada tööinspektori või omavalitsuse (ka notar, konsul, tööandja) poolt.

2) Kui teada on, et peremees ei nõustu töölise sooviga, siis tuleb tülist teatada tööinspektorile. Tööinspektor asub tegevusse kokkulepe sobitamiseks järgmisel päeval, selgitades olukorra 3 päeva jooksul.

3) Kui tööinspektor ei ole saanud kokkuleppele, siis teatab ta sellest Töökaitse ja Sotsiaalkindlustuse osakonna direktorile, viimane kannab asja Sotsiaalministrile. Sotsiaalministre otsustab lõpulikult, kas annab tüli komisjoni või laseb selle vabaks.

Üle 25 töölisega käitise töötüli alustamine:

Siin on kaks liiki käitisi: a) valitud töölisvanem või -nõukogu, b) puudub vastav institutsioon, kuigi seaduse järgi tal on selleks õigus.

Igal juhul tuleb:

1) Kutsuda kokku tööliste üldkoosolek, kes teeb otsuse töötüli alustamiseks.

2) Töölisvanem või -nõukogu on automaatselt volinikeks, kui need puuduvad, siis koosolek valib vastavad volinikud oma tööliste hulgast.

Edaspidine käik on sama, mis alla 25 töölisega käitistel.

Kui aga tüli ulatub mitmesse käitisesse, siis tööinspektoril on õigus seda lahendada 3 päeva asemel 6 päeva ja kui tüli ulatub üle tööinspektori tegevuspiirkonna (nagu Narva ja Tallinn) siis toimib tema asemel vanem tööinspektor.

Nii seaduse rakendamisest üldse. Kuis saab seda seadust kohandada trükitehnikas, oletades ülemaalist trükitehnikas aktsiooni?

Enamik käitiste arvust (trükikojad, litograafiad, tsinkograafiad, köitekojad) on alla 25 töölise. Selliseid käitisi on 75% poligraafiatehnikast. Kõik need käitised annavad kirjajaliku volituse kohalikele ametiühingutele või Eesti Trükitehnikas Liidu juhatajale (juhul, kui tahetakse säästa volinike arvu ja aktsiooni ühtlustada). Kõik teised käitised üle 25 töölise) annavad üldkoosoleku otsuste põhjal omad volinikud. Kuna neid käitisi, kus on töölisvanemad, meil on vähe (kõige rohkem 5—6), siis umbes 20 käitist peavad andma ise volinikke, kes töötavad kontaktis ametiühingu või Eesti Trükitehnikas Liiduga.

Nõudmised ülemaalse aktsiooni korral tuleb esitada üheaegselt. Sel korral lõpeb ka vanema tööinspektori (§ 5 põhjal) vahelsobitus ühesugusel päeval kõigi käitiste kohta. Kuna komisjon on üks, siis on loomulik, et komisjoni koosolekule kutsutakse kõik tööandjate ja tööliste volinikud korraga, vastasel korral ei saa komisjon käitiste rohkuse tõttu tüli lahendada 3 nädala jooksul.

Ülemaalse ja ühtlase aktsiooni korral ei ole karta, et siin tekib ebamäärseid välja-vaateid tüli lahendamiseks.

Siinjuures tuleb märkida veel seda, mis sünnib streigi puhkemise puhul. Seadusega on tehtud järgmised normid:

1) kus streik üldse keelatud (nagu Riigi Trükikoda), karistatakse streigile asunud töölise arestiga kuni 3 kuuni või rahatrahviga kuni 300 kroonini.

2) Kui streiki õhutab (või toetab?) isik, kes ei kuulu tüli all olevasse käitise töölise

10-nes kongress — edu poole

Jällegi koondume üle maa kokku, et kolme aasta jooksul tehtud tööd hinnata ja seada üles uusi ülesandeid ning kavu. Senise töö tulemused võivad nähtuda kas või faktis, et peame kongressi oma s majas, milline maja oli meie ammu aegne unistus. Aga meil on ka muid edumärke. 1934. aasta kongressil kogunesime väikesesse tuppä Tõnismäel. Seal meie lugesime üle oma jõudusid ja püüdsime tabada lootuskiiri, mis peaks meie liikumist edasi viima. Sel ajal hakkasime meie alles toibuma 1928. aastal saadud suurest löögist — üldise palgavõitluse nurjumisest ja liidu laostumisest. Aga möödusid aastad, tekkis uus hoog ja nüüd, kolme aasta pärast võime näidata, mida suudab organisatsioon kui ta tahab.

Elus juhib tahe, mitte virisemine ega pesimistlik vaatlemine. Eriti maksab see töde töölisliikumises. Tõsi, meie kaadrid ei ole veel kuigi tugevad, kuid meil tekib jõudusid, millest kujuneb vajalik kaader. Välismaine ametiühinguline liikumine õpetab — kaadrid otsustavad kõik. See kehtib ka meie kohta. Mida rohkem tublisi ametiühinglasi, teadlikke oma ülesannetes ja tegevuses, seda enam oleme kindlustatud ja ei teki meil minna-laskmise olukorda. Igasugune tohu-va-bohu organisatsioonis on hädaohtlik organisatsiooni arengule ja kasvule. See lööb tahe alla tege- lastel, see võõrutab ka lihtliikmeid vaadata organisatsioonile kui autoriteedile ja pääste-

rõngale tänapäeva kibedas majanduslikus heitluses.

Nüüd peame kongressi — juubelikongressi. Meie liikumise võrk on ulatunud kaugele. Kaugest Saaremaa nurgast itta — Narva, Tallinnast Valka ja Võrru. Ei ole enam kohti, kus ei liiguks organiseeritud trükitöölise vaim. See on paremaks kingiks juubelikongressile.

Veel valitsevad mustad pilved meie taeva- laotuses. Veel ähvardavad meid mitmesugu- sed hädaohud, millised ähvardavad ka kogu maailma töölisliikumist. See hädaoht seisab tulikirjana iga organiseeritud töölise ajus — tahetakse halvendada meie sotsiaalset positi- siooni ja tagasikiskuda aegadesse, mil ei olnud tunnustust töölise kui klassi kohta ega ka tema õigustele luua päikesepaisteline koht siin maa peal.

Kuid nagu kogu maailmas, nii ei karda ka meie hädaohu vastu võidelda. Meie karas- tume sisemiselt selle vastu, meisse ei tungi moodsaks saanud väärtõpetused, meie seame selle vastu oma trumbi — organisatsiooni.

Ja suuremaks organisatsiooniks on meil liidu kongress. Sel kongressil näitame meie, millise ühendatud jõu moodustavad trükitöö- lised ja kuis ühtlane on nende rinne igasuguse välismõjutuse ja tagasikiskumise vastu.

Selleks 10-kongressile südamlikke õnne- soove.

nimestikku, karistatakse teda kuni 6 kuise arestiga või kuni 500 kroonilise rahatrahviga.

3) Punkt 2. märgitud karistus kehtib ka isiku kohta, kes õhutas streigile seadusest mööda minnes.

Seadus ei ütle, mis sünnib ametiühinguga, kui tema õhutas streiki. Aga kuna juhatused vastutavad ühingu tegevuse alusel ühingu tegevuse eest, siis võidakse ka juhatus viia karistuse mõiste alla.

ETL kongressi teated

ETL kongress peetakse Aegviidus, 2. mail, Liidu puhkekodu ruumes. Kongress algab kell 11 hommikul, kusjuures loodetakse tööga lõpetada õhtuks.

Kongressi kui ka volikogu koosseleku päe- vakorra punktide kohta käiv materjal on kongressi saadikutele ja volinikkudele trüki- tud kujul laiali saadetud.

*

Kongressi liikmete tähelepanu juhatakse sellele, et lõunaid on võimalik saada Aegviidus asuvas kahes söögisaalis.

*

Iga kongressile sõitjat palutakse ööbimise korral kaasavõtta tekk, padi ja lina.

*

1. mail peetava koosviibimise osavõtu mak- suks on määratud 3 krooni. Koosviibimine algab kell 4 p. l. Osavõtta saavad ainult need, kes selleks juba varakult vastava avaldise esitanud.

*

Keskliidu kongressi kokkukutsumise ümber

Ametiühingutele on muutunud tungivaks vajaduseks kutsuda kokku Keskliidu kongress. Selle vajaduse põhjused on iseendastmõistetavad, kuna organiseeritud ja seni vabades raamides töötanud tööliiskond ei saa kuidagi leppida ebanormaalse olukorraga ametisse nimetatud juhatuse tegevuse näol. Kongress peab valima uue juhatuse, kes omab ametiühingute usalduse.

Teiseks aga tööliiskond viibib ajastus, kus tema peab olema küllalt võimeline ja teadlik kaitsta olemasolevaid sotsiaalseadusi, ühtlasi hoolt kandma ka sihikindla töö- ja palgaolude parandamise eest. Ametiühingute keskus peab andma siin juhised ja looma aluse nende nõudmiste respektseerimiseks, ametiühingud üksi ei suuda lahendada küsimusi, millistel on tähtsus kõigile tööstustöölistele erandita. Seda saavutada, selleks vajatakse kõigi ametiühingute usaldusega toetatud keskust. Praegune ajutine keskus ei saa seda positsiooni iialgi kätte, olles vastolus vabaametiühingulise põhimõttega.

Ebamäärane olukord kongressi kokkukutsumisel ei võimalda ametiühingutel ka kohustuste kandmist Keskliidu vastu. Terve rida ametiühinguid on jätnud tähtajaks maksmata oma jooksvat liikmemaksu.

Nii, näiteks, Trükitööliste Liit otsustas seni kinnipidada liikmemaksu, kuni ta ei saa oma valitud esindaja kaudu kontrollida ja otsustada Keskliidu rahalisi tarvidusi, seega nõudes kongressi kokkukutsumist juhatuse valimiseks.

Resolootne seisukoht väljendub kaevandustööliste märgukirjas, milline saadeti Keskliidu ajutisele juhatusele.

Selles imestatakse ajutise juhatuse esimehe J. Voimani seletuse üle, milline on vastolus teisel toodud informatsiooniga. Nii olevat ajutine juhatuse sotsiaalministrile seletanud, nagu ei olevat vajadust kongressi ega ka kutseühingute seaduse järgi, milline tahtakse maksmata panna enne kongressi kokkukutsumist. Seda põhjustavat vähene kontakt ametiühingutega jne.

J. Voiman oma seletuses kaevandustöölistele rääkis, et sotsiaalministeerium ei taha enne kongressi kokkukutsuda, kuni ei ole maksmata pandud kutseühingute seadus. (Sarnane kirjaliku vastuse saatis Keskliit ka Eesti Trükitööliste Liidule).

Kaevandustöölised nõuavad selgesõnalist

deklaratsiooni ajutiselt juhatusele, et mõistetakse hukka ametiühingute huvide ja soovide reetlik käsitlus.

Raske on kujutada, et ajutine Keskliidu juhatuse saaks kuidagi nimetada olukorda normaalseks. Veel raskem on kujutada olukorda, kus ühingud ei võta aktiivselt osa ajutise juhatuse tegevusest ja püsivad passiivsete pealtvaatajainena.

Kuid siin ei saa anda mingeid lohutussõnu. Ainus väljapääs on see, et ajutine juhatuse ministeeriumile lähedalseisvana organina püüaks väljanõutada kongressi kokkukutsumise luba. Selles asjas ei keela ükski ametiühing oma kaasabi.

Polügraafiatööstuste arv üle riigi.

Andmete alusel, mis avaldatud sellekohases aastaraamatus, võib luua ülevaadet polügraafiatööstuste arvu kohta üle Eesti. Nii oli üle riigi:

Trükikojad:

Tallinnas — 34, Haapsalus — 2, Kuresaares — 2, Narvas — 4, Pärnus — 5, Tartus — 15, Võrus — 3, Valgas ja Viljandis — kumbagis linnas 2. Üks trükikoda asub Paldiskis, Petseris ja Rakveres. Seega kokku üle riigi on 72 trükikoda.

Kivitrükikojad ja tsinkograafiad:

Tallinnas töötab sel alal üldse 9 ettevõtet, kuna kaks ettevõtet töötavad koos trükikojaga, nagu „Päevalehe“ ja R. Tohver ja Ko. litograafiad. Teistes linnades on ainult Nõmmel I ja Tartus 1, kuna litograafiad Tartus asuvad „Looduse“ ja „Postimehe“ trükikodade juures. Seega üldse litograafiad ja tsinkograafiad kokku 11.

Raamatuköitekojad:

Tallinnas on üldse 5, kuna 3 töökoda asuvad trükikodade juures. Tartus on 9, üks köitekoda asub trükikoja juures. Valgas asuvad kaks köitekoda trükikoja juures. Iseseisvalt töötavad Kuressaares 1, Pärnus 1 ja Rakveres 1. Mujal linnades asuvad köitekojad trükikojaga koos. Seega iseseisvaid köitekodasid kokku 17.

Nagu ülaltoodud andmete kokkuvõttest nähtub, töötab polügraafia töö alal üldse 100 käitist. Nende hulgas on palju seesuguseid käitisi, kus tööliste arv kõigub 1—5. Võiks öelda, et selliste käitiste arv ulatub kuni 1/3 kõikide käitiste arvust.

Meie organisatsioonidest

1936. a. ülevaade

Ühingu tegevus 1936. aastal näitab pidevat tõusu nii organisatsioonilisel alal kui ka kassa läbikäikudes.

Organisatsioonilisel alal võiksime märkida järgmist: 1935. a. lõpul oli meil liikmeid 280. 1936. a. lõpul tasuti liidule maksu 410 liikmelt, seega oli aasta jooksul liikmete arv kasvanud 130 võrra. Niihästi Rakvere kui ka Haapsalu usalduskohad näitasid organiseerimise aktiivsust ja ka neis kohtades on näha liikmete elavat huvi kutseühingu vastu. Haapsalus oli liikmeid 5 ja Rakveres 18. Liikmete arvus on organiseeritud tsinkograafe ja litograafe. Organiseerimise tendents on pidev ja 1937. a. jooksul kuni koosoleku päevani on kestnud uute liikmete vastuvõtmine. Juure tuli Kuressaare kolleege. 4. aprillil oli liikmeid kokku 433.

Ühes sellega on tõusmas ka ühingu tulud liikmemaksudest. 1936. a. eelarve juures nägime ette 5.000 krooni tulu liikmemaksudest, tegelikult saime 6.596 krooni 29 senti, seega üle 1.500 krooni rohkem. Märkima peab seda, et möödunud aasta oli töö mõttes õnnelikumaid ja majandusliku elavnemise tõttu ei

tekinud ühingu juures suuri töötute reserve. Nagu aruandest näeme, eelarves võetud töötuse abistamiseks 1.260 krooni asemel oleme välja annud 211 krooni. Ühest küljest suurenenud tulud ja teisest küljest vähenenud kulud liikmete vastu kohustuste täitmisel on võimaldanud luua mõningad rahalised reservid, millest võime pilti luua juba 1936. a. varanduslisest seisust. 1935. a. varandusline seis oli tasakaalus 8.825.62 krooni, 1936. aasta varandusline seis bilanseerus 11.268.88 kroonile, seega suurenemine üle 2.000 krooni.

Kultuurilisel alal on töötamas kultuurtoimkonna kaudu mitmesugused ringid ja nende tegevus näitab vilkat arenemist. Nagu kultuurtoimkonna aruannegi näitab, on enamik üritusi lõppenud ülejääkidega.

Ka usaldusmeeste nõukogu on töötanud ühingu juures, kogudes andmeid ja selgitades tööturul valitsevat olukorda.

Invaliide on jäänud vähemaks — järgi on kaks invaliidi. Surma läbi on lahkunud kaks ühingu liiget — invaliid O. Thomson ja liige V. Gergens.

TTÜ pidas peakoosolekut

Pühapäeval, 4. aprillil, peeti ühingu aasta-peakoosolekut „Jahimeeste klubi“ saalis. Kokku oli tulnud 150 liikme ümber, olemasolevast 433 liikmest. Koosolekut juhatasid J. Saar ja J. Kurvits, protokollisid Treiman, Palu ja Linnardi.

Juhatuse tegevuse aruande kandis ette esimees A. Rebane, märkides ühingu tõusu nii liikmete arvus kui ka ulatuselt. Peale Rakvere ja Haapsalu, on ühingu usalduspiirkonda tulnud ka Kuressaare. (Kuna ühingu aruanne toime teisel, siis siinkohal seda ei puuduta). Revisjonikomisjoni aruande puhul tekib elevus laekumata liikmemaksude kohta.

A. Maritov juhtis tähelepanu ebaloomulikule olukorrale, mida tingib mõnede

usaldusmeeste kauaaegne liikmemaksude hoidmine enda käes, eriti kui need usaldusmehed on ühingu juhtivatel kohtadel.

Kruustee arvustab sarnast nähet, leides, et juhatus peab aegsasti tõket tegema sellele olukorrale.

Rebane (juhatuse esindajana) selgitab, et juhatus on juba asunud neid asju korraldama ja loodab sellega toime tulevat.

Veel võtavad mõned sõna, nende hulgas Leekar ja Luik, näidates raskustele liikmemaksude kättesaamiseks liikmetelt. Seejärest viibib ka summade õiendamine ühingu kassasse.

Järgneb kultuurtoimkonna tegevuse ja kassaaruande Treimanilt ja Jõelt.

Sellest nähtub, et kultuurtoimkond on edukalt töötanud mitmel alal.

Raiglo võtab sõna, arvustades kultuurtoimkonna mittekorrapäraseid koosseisu. Seda selgitatakse, misjärele asutakse aruannete kinnitamisele. Vahepeal otsustatakse endisele Töölisühingute Keskliidu sekretärile L. Metslangile määrata haiguse puhul toetuseks 50 krooni, mis süübib vaielusteta.

Aruannete kinnitamise järgi sõelutakse ühingu eelarvet. Päritakse teateid eelarves näidatud kulude kohta ja võlgnevate summade peatükki. Läbirääkimiste alusel tehakse juhatusle kohuseks võlgnevad summad sisse kasseerida, suurendada kultuurtoimkonna eelarvet 50 krooni võrra ja parandada kokku eelarvet 100 krooni ulatuses (koos Metslangile määratud toetusega). Eelarve järgi suurendatakse sekretäri ja laekuri töötasu, seatakse sisse telefon jne.

Järgnes juhatus valimine. Uude juhatusse valiti kõik endised liikmed, peale Linnardi. Seega uus juhatus moodustati järgmiselt: A. Rebane, J. Kurvits, A. Schönberg, A. Offenbach, J. Tõnissoo, R. Kala ja A. Leekar. Kandidaate jäi 5.

Revisjonikomisjoni valiti 5 liiget: Maritov, Schubbe, Kasemets, Pitea ja Panksepp.

Kultuurtoimkonda 4 liiget: Kruustee, Jürvet, Treiman ja Kass.

Raamatukogu hoidjaks valiti vanad tagasi: Treiman, Jõgi, Kask, Kaur.

Liidu 10. kongressi saadikuteks valiti 18 liiget: Rebane, Kurvits, Schönberg, Saar, Ruul, Kruustee, Offenbach, Linnardi, Jänes, Leekar, Tõnissoo, Jõgi, Kala, Panksepp, Totsas, Luuk, Kasemets ja Maasik.

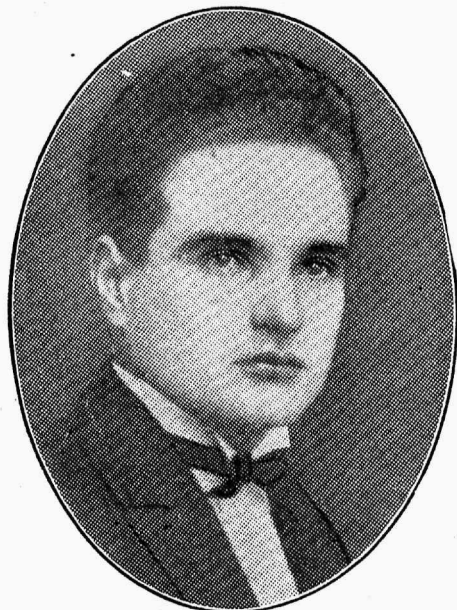
Liidu volinikuks M. Luik.

*

Peetud peakoosolek andis tunnistust ühingu valitseva üksmeele kohta, olgugi et liikmete arv on üle 400. Juuretunud liikmed avaldasid täiel rindel solidaarsust ühingu sihtidele ja aktsepteerisid vajalikud ettepanekud. Nagu koosoleku käik näitas, oskasid nad küllaldase vilumusega orienteeruda suureks paisunud ühingu majanduslikes ja organisatsioonilises elus. Ühingu juhatus koosneb endiselt kauaaegsetest ühingu liikmetest, mis hoiab ühingu sattumast ekslemise teele. Olulisem parandus ühingu elus on kindlakohustusliku asjaajamise korraldamine, määrates töötasu vastavatele isikutele. Teiseks on ka ühingu vajalik olnud telefoni sisseseadmine, mis eelarvega rahuldati.

Juhatus

jagab ametid järgmiselt: esimees Rebane, abiks Kurvits, sekretäriks Offenbach, abiks Leekar, laekur Schönberg, abiks Kala, varahoidjaks Tõnissoo.



Oskar Kasaka 25-a. ametijubel

O. Kasak sündis Tartus, 29. märtsil 1897. a. Õppima algas 25. märtsil 1912. a. Bergmani juures Tartus. 1923. a. tuli Tallinna, töötades Beilinsoni trükikojas. 1927. a. alates töötab T. E. K. Ü. „Päevalehe“ trükikojas.

Kultuurõhtu aastapäeva puhul

korraldas Tallinna ühingu kultuurtoimkond lihavõtte teisel pühäl Jahimeeste klubi ruumes.

Kokku oli tulnud kaugelt üle 200 liikme ja külalisi, kes lõbusas meeleolus aega viitsid varajaste hommikutundideni.

Kultuurõhtu avas kultuurtoimkonna esimees A. Treimann tervitades kokkutulnuid. V. Kruustee andis lühikese ülevaate kultuurtoimkonna möödunud tegevusest ja avaldas lootust uue kultuurtoimkonna edukaks tegutsemiseks.

Eeskavalises osas esinesid ühingu salongorkester ja meeskvarsett koosseisus Larin, Jansen, Kühn ja Allessaar. Tantsuettekandeid duo Farinaet.

Konferansjeena esines Estonia näitleja A. Vaino, pälvides üldise publiku poolehoidu.

Kultuurõhtul esines ka nooremaid jõude laulu alal pr. Laidi Renst.

Tallinna ühing saab 20-aastaseks

Tänavu aasta mais möödub kaksikümmend aastat ajast, mil Tallinna Trükitöölise ühing hakkas iseseisva põhikirja alusel tegutsema. Enne seda oli ta ainult Riia raamatutöölise ühingu osakond.

Sel puhul kavatseb ühing väärikalt mäletada juubelit, korraldades sellekohase aktuse ja liikmete koosviibimise. Teadmata on veel üksikasjaline kava.

Peakosolek oli määranud juubeli korraldamiseks 300 krooni, mistõttu loodetakse korraldamise raskustest ülesaada.

Liikmete juurevool kestab

4. aprillil oli Tallinna ühingu liikmeid 433 aasta alul olnud 410 vastu. Juuretulnud liikmete hulgas on ka Rakvere ja Kuressaare kolleegid. Ei ole veel märgata, et liikmete juurevoolus oleks tekkinud seisakut, mis pärast tuleks loota ühingu liikmeskonna kasvu tänavu aastal juba 500-le.

Kultuurtoimikond tööse

Peale peakosolekut hakkas kultuurtoimikond edasi arendama oma kavu, kuna peakosolek määras tema käsutusse vastavad krediidid. Praegu peavad kõik seksioonid vastavaid koosolekuid, millel määratakse kindlaks edaspidine tegevuskava.

Bridžiring

soovis kaks korda nädalas ühingu ruumide avaolekut kuni kella 1 öösi. Juhatus keeldus lubamast, motiveerides otsust ametiühingulisest seisukohast. Ametiühing on eeskätt kutsehuviline organisatsioon ja asetades teatud liikmed eesõigustatud seisukorda ruumide kasutamisel, oleks see võinud tekitada nurinat liikmeskonnas. Ei ole hea, kui ametiühingu ruumid kasutatakse hiljaõni ainult bridžimängu otstarbel.

Raamatukogule

otsustati muretseda uut kirjandust. Osteti väljaanne „Maailma maad ja rahvad“, telliti ilmuma hakkav „Üldine kunstiajalugu“, samuti ajakiri „Kodu“ ja ajaleht „Istvestija“.

Viljandist

Ühingu peakosolek

21. märtsil s. a. peeti Viljandi Trükitöölise ühingu aasta-peakosolekut, millest võttis osa 19 ühingu liiget.

Kosoleku avas juhatusel liige E. Kaup. Kosoleku juhatajateks valiti O. Koseste,

protkollijaks E. Salumäe. Kassaaruande kandis ette A. Sammül. Tekkinud läbirääkimistel küsib V. Kartau, kellele on laenatud aruandes tähendatud 1.200 krooni. Juhatuses esimees Sammül vastab, et siinhulgas on liidule laenatud 500 krooni, kuna ülejäänud raha on liikmetele laenatud. Kassaaruande kinnitatakse muutmatult.

A. Sammül kannab ette tegevuse aruande, märkides, et üldjoontes ei ole ilmenud midagi silmapaistavat, on tegutsetud võimaluste piires. Märkimisväärse nähtena võiks mainida ühingu liikmete arvu tõusu.

H. Laos kandis ette revisjonikomisjoni aruande. Kultuurtoimikonna poolt esines aruandega E. Lään. Seletust abirahade kohta andis O. Koseste, märkides, et töötaoleku puhul maksetavad abirahad jäävad endisteks. Tehti ettepanek surma korral maksta ühingu liikme omakstele ühekordset toetust 50 krooni ja kalmistule asetada ühingu nimel mälestusplaat 30 krooni väärtuses. See ettepanek võeti vastu. Võeti vastu ka 1937. a. eelarve.

Uude juhatusse valiti Salumäe, Ase, Kartau, Sammül, Kaup. Kandidaatideks jäävad ülejäänud.

Revisjonikomisjoni valiti Lään, Aase ja Laos. Kandidaatideks jäävad Marjasoo ja Miller.

Vahepeal on uus juhatus jaganud omavahel ametid ja esines ameti jaotusega peakosolekule kinnitamiseks. Kinnitamise juures puhkevad vaielused, kuna mõned ei lepi selle jaotusega, lõpuks siiski võetakse see vastu.

Kultuurtoimikonna valimisel tekkisid vaielused, kas moodustada see 5 või 7 liikmelisena. Võeti vastu 7 liikeline. Valimistel pääsesid kultuurtoimikonda Kull, Saarik, Miller, Saarik J., Aavik, Vinnal, Salumäe. Nende hulgas on 5 naisliiget.

ETL volinikuks valiti A. Sammül, asemikuks Salumäe, Kaun ja Ase. Samuti valiti ühingu vahekohtunik. Vahekohtunikuks valiti E. Kaup, kuna asemikeks jäid Sammül ja Pink.

Kosolek kinnitas ka ühingu ostetud sõudepaadi kasutamise kodukorra. Sisseastumismaksu ühtlustamise alal, milline küsimus tuleb arutusele liidu kongressil, otsustati esineda parandusega, millejärgi õpilastele oleks sisseastumismaksuks määratud 25 senti üle maa. Järgnes ka puhkekodu kodukorra arutamine. Seejärgi määrati kindlaks, et kodukorras oleks ette nähtud majavanem ja et puhkuseviibijad oleksid vabastatud tubade koristamise kohustusest.

Tekkinud küsimuste all puudutati paremate ruumide üürimise küsimust ühingu, see jäeti juhatause otsustada. Ka raamatukogu alal tehti mõningad parandused. Iga ühingu liiget kohustati ostma „Trükitoelist“.

Ühingu juhatus

jagas omavahel ametid järgmiselt: Ants Sammul — esimees, Jaan Ase — esimehe abi, kirjatoimetaja Elmar Salumäe, abiks — Elmar Kaup, laekur — Voldemar Kartau.

Viljandi trükitoelised organiseeruvad

Viljandis on senini moodustanud peamiselt trükitoeliste liikmeskonna ainult „Sakala“ trükikoja töölised, kuna teine kohalik trükikoda — Nurmbergi trükikoja töölised nimetatud peremehe mittesoovitusel hoidusid eemale Trükitoeliste Ühingust. Enne ülemaalist streiki olid ka Nurmbergi töölised liikmed, kuid selle streigi nurjumisega kaotas Viljandi Trükitoeliste Ühing kõik Nurmbergi trükikojas töötavad liikmed. Nüüd on aga ühing teinud kõik, et ka Nurmbergi trükikoja töölised astuksid Viljandi Trükitoeliste Ühingu liikmeiks, sest töökoda läks uue peremehe kätte, kes suhtub heatahtlikult ühingu suhtes. See intensiivne töö on andnudki tulemusi ja nüüd võib Viljandi ühing end lugeda poole suuremaks kui endistel aegadel. Tänu peab ütleva ka Nurmbergi töölistele, sest nüüd võivad nad jälle töötada ühise perena „Sakala“ trükikoja töolistega ja ühiselt kanda kõiki raskusi. Tänu veel ühingu juhatausele ja ametivend Salumäele, kes töötab ka Nurmbergi trükikojas ja on ühingu usaldusmeheks. Jääb vaid loota, et nüüd ka Viljandi ühing saab asuda intensiivsemale tegevusele.

E. K.

Viljandi palgaolud

Viljandi palgad ei ole viimasel ajal kuigi palju paranemist näidanud, olgugi et ka Viljandis on tegemist üldise majandusliku konjunktuuri tõusuga. Nii maksetakse masinaladujaile ikkagi veel nädalas 15—23 kroonini, ladujaile 15—18.75 kr., trükikijaile 10—16.75 krooni, köitjatele 10 kr., õpilastele 4,50—13 kroonini nädalas. Palgaolude parandamist takistas suurel määral töolistele organiseerimatus. Nüüd, Nurmbergi trükikoja töolistele organiseerimisega võiks ehk loota ka palgade parandamise katseid.

Liikmete arv

Veebruaris oli ühingul 20 liiget, on loota veelgi selle arvu tõusu, nagu juba ülalmainitud, mõne trükikoja töolistele taasorganiseerimise kaudu. Varem püüti liikmeid juure han-

kida mitmesuguste ürituste korraldamise kaudu, nagu pidud ja mängud, kuid ka see asjaolu ei ole palju tulemusi annud. Üldiselt võib märkida liikmete liig suurt passiivsust ühingu elu vastu.

Kultuurtöö ametiühingus

Ühingu juures töötab suur raamatukogu, on korraldatud spordihuvilistele jalgpallivõistlusi, muretseti järvele ühingu sõudepaat ja suvel korraldati väljasõite vabasse loodusesse.

Võrust

Õnnestunud maskeraad-pidu

Kuigi Võru-Petseri trükitoeliste ühing on väike (26 liiget), on ta organisatsiooniliselt aktiivne. Hiljuti pidas ühing oma esimest üritust pidude alal, korraldades Eesti Käsitöölise Seltsi ruumes ball-maskeraadi 6. märtsil. Saal oli mugavaks tehtud, kaunistatud Eesti Trükitoeliste Liidu rinnamärgi vappidega. Pidul tehniline külg osutus paremaks seni Võrus peetud pidudest. Võru kohta küllaltki suur saal oli piduvõõraid täis ja ühingu juhatausel oli mureks kõiki pidule lasta, kuna ruumi ei jatkunud. Ball kestis kuni kella 3 ööseni, mil lahkuti vastavas ülevas meeleolus. Nagu tehniline, nii õnnestus ka rahaline külg. Balli sissetulekust jäi puhast raha üle 75 kr. 65 senti ja seda piletite hindade juures à 60 ja 40 senti.

Soovime õnne Võru kolleegidele õnnestunud pidu puhul!

Tartust

Uus trükikoda juure

Tartus on juba küllaldaselt trükikodasid. Nüüd on juure tekkimas jällegi uus. Eesti Kirjanduse Selts, arvesse võttes oma suurt teoste trükkimise arvu, otsustas asuda neid ise trükkima, kuna seni tehti seda muudes trükikodades.

Tartu trükitoösturid on esinenud valitsuse ees protestiga uue trükikoja avamise vastu. Sama on teinud ka Tallinna trükitoösturid. Kahjuks ei ole need protestid leidnud tähelepanu.

Isendast ei saaks midagi olla uute trükikodade avamise vastu, kui oleks vastav laiem turg ja sellest saaks ainult rendatud trükitoöstus. Käesoleval korral ei sünni muud, kui olemasoleval tööturul paigutatakse ühes trükikojas olevad tööd uude, seega vähendades vanal trükikojal eksisteerimise võimalusi. Teiseks aga ka uus trükikoda ei piirdu ainult oma raamatute trükkimisega, vaid hangib

ka muid töid ja seega tõstab võistlust niikui nii võistluskibestunud Tartus.

Selle tagajärjeks saaksid kannatada paar trükikoda ja ka suuremates trükikodades läheksid kaduma 3—4 alalist tööd.

Kahtlemata, ei ole uue trükikojade avamine mingi majanduslik edusamm trükiteöstuses.

Kuressaarest

Organisatsioon võtab jalad alla

Omavalitsus alustas Kuressaare trükiteostuses läbirääkimisi Tallinna ühingu ja liiduga Kuressaare trükiteostuste organiseerimiseks. Vastavad materjalid saadeti neile kätte, kusjuures soovitati asutada Tallinna ühingu usalduskoht. Iseseisva ühingu asutamist ei peetud soovitatavaks, kuna Kuressaares ei ole niipalju trükiteostuse alal töötajaid, et ühingu üllalpidada. Kuressaarlased olidki nõu kuulda võtnud ja asutasid Tallinna usalduskoha. Esialgu nende organiseerimine on raske võitu, kuna mehed näivad olevat „kodukasvanud“ ametiühinglastena, kes suure maa asjadest palju ei tea ega tunne ka erilist huvi organisatsiooni järgi. Küllap aga sellest pea üle jõutakse, kuna juba mõnigi mees ongi vastava soovivaalduse lehe täitnud ja astunud Tallinna Trükiteostuste ühingu liikmeks. Asjaajamise ja kirjavahetuse pidamiseks on Kuressaarlased valinud vastava usaldusmehe.

Algas on seega käes. Jääb oodata, et ka teised kolleegid liituvad ühingu ümber, kaotades lünga, mis seni oli liidu organisatsioonide võrgus.

Tallinnas ametiühingud

Pärnu sadamatöölised

ütlesid üles senise kokkuleppe töö- ja palgatingimuste kohta, otsustades esitada uue parandatud kujul. Selleks peeti ülesadamaline tööliste koosolek, kus võeti vastav otsus vastu.

Ehitustöölised

pidasid oma aasta-koosolekut. Samal koosolekul arutati organiseerimise küsimust, kuna ehitustöölised on enamikus organiseerimata. Seetõttu on ka nende palgaolud ja töötingimused halvad.

Kaevandustöölised

saatsid Keskliidu juhatusle märgukirja, milles rõhutatakse ebaloomuliku olukorda kongressi mittekokkukutsumise alal. Ühtlasi selgi-

tatakse ka Keskliidu esimehe J. Voimani seisukohti ja seletusi, millised on vastolus teadaolevate sammudega sotsiaalministri juures.



Oleme küll maja saanud aga ei tea, kuhu külastajaid panna. Selline küsimus kerkis liidu juhatusel, kui kuuldi, et puhkekodu avamisele sõidavad kolleegid Tallinnast, Tartust ja Võrust. Küllap neid tuleb ka Narvast ja Rakverest kui puhkekodule lähedalasuvatest keskustest.

Raske küsimus, tõesti! Pane magama 120 meest 30 voodile, mis on laiad 65 sentimeetrit ja pikad 178 sentimeetrit. Ega inimesed ole sibulad, mida võib visata varjatud kohta nurka.

Lõpuks saadi sest asjast üle. Muretsetaks lisaks veel õlgi ja üks mehed või pikutada ka värsketel õlgedel. Aga lina, padi ja tekk olgu igamehe enda asi — nii õle- kui vooditarvitajail. Seda luksust liit lubada veel ei saa.

Töötülide rindelt

Narva tekstiiltöölised

otsustasid üles öelda senise palgatarifi, nõudes 5 senti tunnis juure. Töölised põhjendasid nõuet vahepeal tõusnud elukallidusega.

„Ilmarise“ töötüli

läks töötülide lahendamise komisjoni.

Õienduseks

Artiklis „Looduse“ eliitööliiskonna loomine „Trükiteostuses“ nr. 3 on juhtunud ebatäpsus. Mitte 9 kuu, vaid 13 kuu järele vallandas „Loodus“ palka juure küsiva õpilase, kui see aasta ringi masinaladujana töötanud 20 krooni eest kuus. 9 kuu möödumisel lubas abidirektor hra Estam nimetatud õpilasel tõsta palka, kuna see oli saavutanud vastava normi 3872 tähte tunnis, s. o. ligemle 500 tähte kõrgema normi, mil sama hra Estami seletuse järele õpilane annab palgatõstmiseks vajalise kasu, kuid palka tõsteti alles neli kuud hiljem ühes vallandamise otsusega.

Asjaosaline.

„Tööliskoja Teataja“ levib

Nagu „Tööliskoja Teataja“ kirjutab, on ajakirjal juba üle 1150 tellija, peale selle veel üksiknumbri levik. See tõendab tööliskonna suurt huvi koja töö vastu töölisküsimuste lahendamisel. Tööliskoja häälekandja on siin tänuliku töö teinud töölisküsimuste propageerimisel.

Tartu „eliittööliskonna“

küsimuse kohta, mille üle ilmus „Trükiteöölises“ nr. 3 kirjutus, võtab „Tööliskoja Teataja“ nr. 4 sõna L. Johanson, nõudes õigusliku korra maksmapanemist meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse rakedamisel.

Koja eelarve

koostati 1937/1938. aastaks Kr. 24.000.— peale. Selle hulgas on ettenähtud riiklik toetus Kr. 18.500.—.

Töölisvanemate

üleriiklik kongress otsustati kutsuda kokku mais. Sellest võtavad osa töölisvanemad ja koja valijasmehed.

Töötud peavad olema!

Eelmises „Trükiteöölise“ numbris (nr. 1 1937) tõime informatsiooni Genfis peetud polügraafia konverentsi üle. See konverents pidi lahendama 40-tunnilise tööädala sisseadmise küsimust trükiteöstuses.

Olgu siinkohal toodud veel mõningad üksikasjad, mis peaks meie lugejatele huvi pakkuma.

Tööliste grupi esitajaks oli valitud Inglise trükiteöölise liidu peasekretär Isaacs, kes osavalt oskas põhjendada tööliste seisukohti 40-tunnilise tööädala kasuks. Töölisgrupp oli argumentides seevõrd tugev, et tööandjate grupp sattus üsna kitsikusse vastuväidete otsimisel. Tööandjate gruppi toetasid ka valitsuse esindajad, kuid tööandjate halva esinemise tõttu ei saanud valitsuse esindajad igal juhul nende poolt seista, vaid pidid pealtvaatama, kuis arenes tööandjate ja tööliste vaheline duell.

Tööandjad tahtsid lõpuks konverentsilt lahkuda, kuid jällegi osava manöövriks olid töölisel asetanud neid olukorda, kus lahkumine tundus põhjendamata. Seepärast otsustasid nad jääda vaid pealtkuulajatena. Töölisel kasutasid olukorda ja püüdsid valgustada küsimust igakülgselt, millised materjalid ka

enamikus lähevad Tööstusbüroole käsitlemiseks. Lõpuks keegi tööandjatest oli sunnitud sõna võtma, kuid jällegi ebaõnnestunult. Muuseum väitis ta ka seda, et tööstus ilma töötuteta eksisteerida ei või. Tööliste esindajad haarasid sellest kinni ja näitasid väite mõtetust, kuna sellega peaks olema põhjendatud inimeste viletsuses viibimine, millist olukorda ei või ükski arukas riigimees soovida.

Tööandja, nähes enda pigisse sattumist, ruttas siis õiendama, et tema ütles küll vähemalt 10 protsenti peaks töötuid olema, kuid see oli valesti väljaõeldud. See protsent tema arvates võiks vähem olla.

Selline seletus oli veel narrim ja konverentsi enamusele oli ilmselt selge, et tööandjad ei ole õppinud midagi sotsiaalse õigluse sihis ja tammuvad endistel radadel, nagu seda juba nende isa-isad mõtlesid ja sellistena tegutsesid.

Veidi huumorit

Pariisi lehes „La Croix“ ilmus hiljuti sõnum, milles kirjutati, nagu oleks Berliini maja katusele keegi kirjutanud:

— Punane front elab!

Natsid inestasid selle julguse üle kuid et kaotada selle mõju, kirjutasiid alla:

— Näidake siis ennast, teie arad koerad!

Mõne päeva möödudes oli sinna alla tekkinud uus kirjutis.

— Teenistuse tõttu võimata. Oleme natside löökpataljoni ametis.

*

Keegi laduja, kes tuntud peremehe saba alla pugejana, kauples endale õiguse elu-aeg töötada ettevõttes. Muidugi teenete eest.

Selle rõõmu peale, tuli ta järgmisel päeval tööle väike kilk peas.

Kui inimesel kilk on peas, siis venib aeg ju hirmus pikalt. Kui kell lõi 10, siis hüüdis ta vihas:

— Löö rutem, siis jõuab kord ka laupäev kätte!

Peremees oli juhtumisi peale tulnud.

— Mis, kas oled juba nii palju töötanud, et ihkad laupäeva!

Piinlik vaikus. Siis sõnavahetus ja laupäeval saab laduja „koti“: Mees hüüab pahaselt:

— Vabandage, peremees, aga kas teie elu-aegne koht siis üks nädal kõigest kestab?

— Mis võin ma sinna parata, kui aeg nii ruttu möödub, oli rahulik vastus.

KIRJUT maailmast

Tschehhoslovakkia vabariik on võetud rist-tule alla, mida juhitakse ühelt poolt Saksa natside, ja teiselt poolt Inglismaalt natsliku lordi Rothermere poolt. Aktsiooni sisu seisab selles, et võtta Tschehhoslovakkia vabariigilt õiguse valitseda ligi 3.200.000 sakslast, kes elavad n.n. Sudetimaal (Saksa-Tschehhoslovakkia piiril). Tuuakse esile tschehhlaste ebaõiglast suhtumist saksa vähemusrahvusesse ja leitakse loomuliku olevat need sakslased liita emamaa külge. Sudeti sakslaste hulgas endas on ka tekkinud tugev natslik partei õpetaja Heinleini juhtimisel, kes arendab oma kihustustööd seespool riigis. Tschehhoslovakkia oleks selle aktsiooni kordaminekul peaaegu kadunud, kuna sama nõuavad ka madjarid ja ruteenlased. Tschehhoslovakkial jääks sel korral väikene maa-ala, millel ei oleks enam mingit väljavaadet tuleviku suhtes. Viimasel ajal on aga ka Sudeti sakslased hakanud aru saama, mis ootab neid Saksamaaga liitumisel ja nii võime märgata linnavalimistel juba Heinleini partei mõju vähenemist. Kuigi Sudeti sakslastel ei ole hea majanduslik olukord, kardavad nad ometigi olukorda sattuda, kus ka neile keelatakse kõik vabadused ja sunnitakse või ja munade asemel sööma kahureid ja tanke.

*

Nagu juba teada, nii Rootsis, Norras kui ka Taanis on praegu võimul töölisvalitsused. Nende võimuletulek on sündinud järjekindla selgitustöö kaudu, millele massid vastasid jaatavalt. Kui Rootsis hakkas kollitama 1931. a. kriisitont, siis rootsi töölispartei seadis üles kaks loosungit: töötuse kaotamine ja hädas olevate põllumeeste abistamine. Need loosungid olid väljatöötatud üksikasjaliselt ja võimaldasid valijal orienteeruda pakutataves hüvedes. Võites nii töölisi kui ka põllupidajaid oma kavaga, õnnestus töölisparteil saada võimu kätte ja asuda ka selle kava teostamisele, mis hiilgavalt korda läks.

Nagu rootslased, nii ka norralased koos-

tasid kriisi kasvades sellekohase kava ja astusid sellega avalikkuse ette. Kui 1928. aastal valitsus (töölisvalitsus) tahtis seda kava hakata elluviima, siis kukutati ta 18 päevase valitsemise järgi. 1933. aastal kriisi kasvades töölispartei esines uuesti oma kavaga, valmistades sellele ka meeleolu massides ja mitte üksi parlamendi ringides. Tänu sellele „psü-koloogilisele“ ataagile, läks norra töolistel saada vajalikku arvu esindajaid parlamenti ja kujundada ka uus töölisvalitsus.

Ainult taanlased ei kasutanud oma põhjanaabrite taktikat, kuna olles juba pidevalt võimul, oskasid nad võita oma tegevusega küllaldast sümpaatiat, mis neid on hoidnud üleval ka tänapäev.

*

Põhja-Ameerika ühendriikide ametiühinguline liikumine seisab praegu teelahkmel. Ametiühingute Liit (American Federation of Labour) on vastollu sattunud uue, hiljuti tekkinud, ametiühingulise keskusega (CIO), mille juhiks populaarsemaid Ameerika ametiühingute juhte John L. Lewis.

Tekkinud võistluse tõttu ametiühingulisel alal on Ametiühingute Liit eraldanud umbes 10 suuremat ametiühingulist koondust liikmete arvuga umbes 1.000.000. Kuna aga enamus kuulub veel vana Ametiühingute Liitu, siis otsitakse teid, kuidas tasandada vastolud mõlema organisatsiooni vahel.

Vastolud on mõjutatud praeguse Ametiühingute Liidu taktikast, mida ei pooldanud lahkunud ametiühingud. Ametiühingute Liit esimehe Greeni juhtimisel on püüdnud töölisi hoida eemale resolutsetest sammudest kapitali vastu võitlemisel. John Lewis, olles kaevandustööliste organisatsiooni juhiks (liikmete arv 400.000), on viinud sisse uued meetodid töö- ja palgatingimiste parandamise aktsioonides, loobudes seni heaks tooniks peetud tagasihoidlikkudest positsioonidest. Seda näitas ta ka viimase autotehaste töolistest streigi puhul, mille võideti hiilgavalt. Kuis

kujunevad lõpulikud seisukohad ametiühingulisel alal, seda näeme lähemas tulevikus.

*

Austria kristlik-sotsiaalses riigikorras on näha pragusid. Teatavasti, 1934. aastal, hävitati Austrias vabaametiühinguline liikumine ja asemele astusid riiklised ametiühingud. 1936. aasta lõpul oli valitsus tahtnud korraldada valimised töölisesindustesse. Et vältida vabaametiühingulist mõju valimistel, võeti kõigilt neilt, kes kuidagi oli seotud tähtsamate kohtadega vanas vabaametiühingulises liikumises, hääle- ja kandideerimise õigus. Samuti võeti need õigused ka Austria mässukatsetesse segatud töölistel. Kui aga valimised möödusid, siis nähti, et valitsuse ametnikud olid täiel rindel läbi kukkunud. Enamikus olid kohtadel siiski läbi läinud vabaametiühinglased, kes ei häbenenud end ka selleks nimetamast. Tõsi, politsei poolt tehti mõningaid puhastusaktsioone, mõned valitud funktsionäärid areteeriti, kuid üldiselt pidi valitsus leppima olukorraga, kus töölisesinduste enamuse moodustasid vabaametiühinglased.

*

Keegi Inglise majandusteadlane kandis Londoni pankadele huvitava aruande praegusest Saksamaast, selgitades ka põhjusi, kuis sai Hitler sellise vägiteoga hakkama, nagu töötute arvu vähendamine 7.000.000 peaaegu alla 1.000.000-nini.

Hitler võitis loosungiga, et Saksamaa peab välja pääsema sellest häbistavast alandusest, milline tekitas temale Versailles'i rahuleping. Iseendastmõistetav, võis Saksamaa seda teha ainult siis, kui tal on küllalt jõudu — s. t. relvi — lepingut murda. Seepärast, püüdes moodustada sellise jõu, algas äge riigitööstuse elustamine. Kõik käitised pandi tööse ainult sõjatööstuse otstarbel. Formeeriti suured väeüksused jne. Nii käitistesse kui ka vastavatesse organisatsioonidesse valgus hulk seni töötuid olnud inimesi. Erakapital ei olnud võimeline kõike seda hiiglatööstust ja inimeste ülalpidamist subsideerima. Seepärast paiskas riik välja kõik oma rahareservid, võttis lisaks ka pankade hoiumad ja targa majandusjuhi Schacht'i osavuse kaudu suutis senini kogu seda kunstlikku elustamist alal hoida.

Majandusteadlane kahtleb: mis saab edasi? Riigil on raha lõpukorral. Muu majandus on kängu jäämas — eksport ja import kahaneb — kapitale juure ei teki. Kas peab nüüd sõjatööstus krediitide puudusel aset andma taga-

sitõmbumisele. See tähendab jällegi töötute arvu suurenemist ja viletsuse tõusu. Loomulik, et selline hädaoht võib kukutada Hitleri režiimi, nagu ta kukutas ka demokraatliku Saksamaa. Majandusteadlane arvab: kui need jõupingutused on tehtud, siis peab neid ka realiseerima. Kuna ei ole toodeldud ei masinaid, vaid kahureid ja lennukuid, siis tuleb neid realiseerima hakata. Kuidas? Sellega, et need kahurid ja lennukid lähevad maade kallale, kellelt loodetakse tagasi saada need kapitalid, mis olid riigikassas. Seega pääsu ei ole: jää rahulikult koju vaatama, lendad ühel päeval ise õhku, lähed aga võõra riigi kallale, võib see kallaletung tänapäeva segases olukorras õnnestuda. Ja natsionaalsotsialistidel ei ole midagi kaotada — neid võidakse ehk kaotuse korral veelgi ülistada — nad tahtsid Saksamaad päästa, aga võõras võim oli tugevam.

*

Prantsusmaa ajakirjandus, nagu kogu Euroopaski, oli kuni 1835. aastani veel lapsekingades. Pariisis ilmusid nimetatud aastal 20 lehte, oli provintsigiga kokku 5000 tellijat. Üldse oli 35 miljoni prantslase kohta 70 tuhat lehetellijat. Väike tellijate arv on seletatav sellega, et tellida võis ainult aasta peale, kusjuures tellimisraha (80 franki) tuli ette maksta. Üksiklehtede tänavmüük oli sel ajal piiratud. Veel tänapäeval ilmub Prantsusmaal ajalehti aastatellimise kohustusega, kuid aeg-ajalt lõpetavad nad endi ilmutumise.

Esimeseks ajalehe väljaandjaks, kes tundis piiratud lehelugejate arvu puudulikkust, osutus 30-aastane Emil de Girardin. 1836. a. hakkas ta välja andma modernset lehte „La Presse“, mis maksis 40 franki aastas ja võis ¼ aasta kaupa tellida. Lehe käimalaskmiseks omas ta 800.000 fr. kapitali. Lehe juures töötasid parimad kirjanikud, nagu Hugo, Alexander Dumas, Georges Sand jne.

Kõik oli lehe juures uus. Suurus, sisu, artiklid — kõik erines teistest lehtedest. Ka joonealune romaan võeti tarvitusele.

Girardin tegi kõik, mis lugejat huvitas. Seetõttu leht löi läbi: rahvas hakkas teda ostma.

Girardin muutus rikkaks, kuid uuendus tõi temale konkurendi kaela. Esimeseks osutus de Villemessant, kes asutas „Figaro“. Mees oli „La Presse“ teenistuses, kirjutades jäljetoonisid. Raha kogudes, asus ta omal käel välja andma ajalehte.

Selle lehe ilmumine pani käärima kogu Prantsuse ajakirjanduse. De Villemessant

leiutas väikeste kuulutuste mooduse, kirjutas igast alast ja võimaldas ka lugejaile lehe tekstiruumi tarvitada. Nüüd oli ajaleht muutunud rahva lõbuks ja loteriimänguks. Kuulutus, kus maadam X otsis endale teenijatüdrukut, läks kulutulena üle maa. Igalpool räägiti sellest.

Keelt pekseti väikeste kuulutuste üle, mis muutusid armsaks kõneaineks.

Loetavamateks lehtedeks on ka tänapäeval mitte radikaalide partei lehed, vaid 5—6 ajalehte, mis ilmuvad hommiku ja õhtuti miljonilistes väljaannetes.

See on perekondlik miljöö, mis löid Girardin ja Villemessant. Selline miljöö on ka tänapäevani säilinud ja vastaval ajakirjandusel on suur mõju avaliku arvamisena.

Siiski seisab ajakirjandus uue arengu ees. Kuis see reform välja näeb, ei tea keegi ette öelda. Kuid kindel on, et senine ajalehtede traditsiooniline pilt on oma aja üle elanud ja lugejat vähem haarab, kui see alul oli.

*

Mõne aja eest võisid ametiühinglased lugeda mõnedes lehtedes, nagu oleks ametiühingute keskusel seatud uued loosungid üles, mis järsult erinesid vanadest. Seepärast tundsid mõned ringkonnad selle üle meelehärma ja kisa ulatus isegi riigi järevalve organiteni. Teame küllalt minevikust, et poliitilised võitlused ametiühingutes löid kõrgeid laieid. Kõik mäletame neid probleeme — kas orienteerumine Moskva või Amsterdamis internatsionaali poole. Need võitlused sihtjoonte ümber ulatusid väga kõrgele ja ametiühingud, kes võitlesid ägedalt nende küsimuste ümber, olid sageli ka sunnitud oma tegevust lõpetama. Tänapäeval ei ole võitlus nende kahe sihtjoone ümber veel lõppenud, eriti välismaal, võttes endale uue loosungi — ühisfront. Meil, Eestis, ei ole seda võitlust, kuna puudub see mass, kellega ühisfronti teha ja sellega ei ole ka probleem akuutne.

Viimastel aastatel on välismaal ilmnenu sellele orienteerumise tülile lisaks veel rahvuslikud tülid. Ka meil, Eestis, katsuti sel alal pinda näiteks rahvusliku tööliidu asutamise näol. Aga ka see masside puudusel läks hingusele.

Välismaal, seevastu, on sarnane rahvuslikkuse tüli tendents tööliiskonnas sügavalt juurdunud. Seda on esile kutsunud fašistlik liikumine, olgu see pärit Roomast või natslikust Saksamaast või Austria kristlik-sotsiaalselt riigist. Seda oli kerge seetõttu, et rahvuslikud motiivid on kergem pääseda hariliku

töölise ajju, kui marksistliku õpetuse põhilased.

Sotsiaalõiglust nõudvate loosungite juure seltsisid veel rahvuslikud lööksõnad, mis isenesest midagi uut ei paku, vaid on vanade lööksõnade ülessoendamine uute inimeste kaudu. Siin oli ainult dekoratsioonide vahetus sündinud: minevikust ei õpitud midagi ja unustati, et nemad ise oma loosungitega olid kõik järgneva esile kutsunud.

Tööliskond peab seetõttu end tugevalt kaitsma, et need mineviku vormid jälle maksma ei hakkaks, kuna nad on tõendanud, et nad tänapäeva elu raamidesse ei mahu kui äraiganenud. Vastasel korral, vaimustades neist vanadest loosungitest, seistakse jällegi ummiku ees ja tuleb hakata omi vigu parandama hakata. See on seotud aga suure aja-kaotusega ja asjatute võitlustega.

*

Kui Prantsusmaal tõusis kõrgele Moskva mõju, siis lahkus suur osa trükitöölisi (eriti trükkijaid) senisest liidust ja asutasid erilise liidu, mis liitus Moskva punasesse internatsionaali. Väljaastujad loobusid igasugusest läbikäimisest senise liiduga, mis tõi trükitöölise liikumisele Prantsusmaal raskusi. Prantsusmaa tunnustas Venemaad ja seetõttu hakkas Profinterni (Moskva) mõju kahanema ja lähendama ka seni eraldi seisnud kahevoolulisi ametiühinglasi. Sel pinnal hakkas ka kohe erivoolu lähenemine aluse saama. Oleme juba lühemates teadetes märkinud seda protsessi Prantsusmaal, kus peeti juba sellekohane kahe ametiühingute keskuste ühine konverents ja kus otsustati sellekohane liitumine jaatavalt. Ka trükitöölised astusid sellekohased sammud, mis lõpuks ka tagajärjekateks osutusid. 22. detsembril 1935 astusid kokku Prantsuse trükitöölise liidu keskkomitee ja teise vooluline „Federation Unitaire du Livre“ delegatsioon. Sealsetest otsustest toome allpool:

„Prantsuse liidu juhatus ja liidetud organisatsiooni esitus leppisid omavahel kokku järgmiselt:

„Ametiühingulise liikumise iseseisvus tööandjate, valitsuse, poliitiliste parteide ja väljaspool seisvate gruppide suhtes.

Täielik ametiühinguline demokraatia organisatsioones ühes arvamide avaldamise vabadusega, enamuse tahtele täielik alistumine.

Täielik õiguste andmine mõlemile erisoolalise liidu liikmetele.“

Sarnane suund tõi võidule praeguse Blumi valitsuse.

Tehnilised uudised

Tänapäeva ajaleht arvustustules

Tallinna ühingu kultuurtoimkond korraldas märtsis huvitava kõnekoosoleku, mille teemaks oli tänapäeva ajaleht.

Esimeseks kõnelejaks oli „Päevalehe“ toimetajaid Mänd. Ta märkis, et tänapäeva ajalehe toimetamine on seotud igasuguste määrustega, millised mõned küll otstarbekohased, kuid asetavad ajakirjaniku dilemma ette: mis on lubatud ja mis mitte. Lehte täidetakse sundusliku propaganda materjaliga, milline on kõigil lehtedel ühtlane ja teeb ras-

Tellige ja levitage

„TRÜKITÖÖLIST“

keks inimesele vahet teha ühe ja teise ajalehe vahel. Näiteks mainis ta nähtust, kuid püütakse lehtedelt võtta õigust kirjutada igasugustest kuritarvidustest. Iseendast õilis siht — mitte lasta tekkida kuritarviduste paanikat — ometigi keelab, teisest seisukohast vaadates juhtida tähelepanu sellistele väärnähetele ja paigutada häbiposti selliseid isikuid. Aeg unustab kõik ja sama isik võib julgesti uuesti ilmuda avalikkuse ette ja teha oma mahhinatsioone edasi. Ja seatud olukorra juure, kus ajalehe valmistamine on viidud kiirsesse temposse, on raske anda ajalehele vajalikku ilmet.

Teisena kõneles kuulutuskontoriomanik Malm, kes püüdis selgitada olukorda kuulutuste ladumise tehnika ja ilu seisukohalt.

Kolmandana kõneles keeleteadlane Tedre, näidates lubamatuid väärahtusi ajalehe keele alal. Kasutades värskest ilmunud ajalehe numbreid, näitas ta väljavõttena otse koomikasse kalduvaid lauseid ja mõisteid.

Pärastistel läbirääkimistel võeti elavalt sõna ja kõige rohkem „hagu“ sai referent Malm, kui suurem kuulutuste kombineerija

ja tellija. Näidati, et raske on laduda kuulutusi, nagu seda on ette skitseerinud kuulutuskontor ja pealegi ei taba nad ka alati ilu-mõisteid. Suurim pahe aga seisab selles, et ladujale antakse liiga vähe aega ilusat ja tehniliselt head kuulutust laduda. Selleks peaks kuulutuskontorid andma varem kätte kuulutused.

Koosolek oli igatepidi huvitav ja koosoleku juhataja Kruustee lõppsõna peale avaldasid kuulajad referentidele kiitust.

* „Mecanotipia“ teatel on Argentiinas tegutsemas hulk kohalikke ühinguid. Need asuvad Rosarios, Bahia Blanca, Mendozas ja San Juanis. Palgad on mitmesugused. Nii saavad Rosario masinaladujad 120—150 peesot kuus. Trükitöölised on liitunud erisugustesse organisatsioonidesse, mistõttu nende löögijõud on praegu veel nõrk. Seda püütakse nüüd korraldada.

Meie siht on —

„TRÜKITÖÖLIST“

omandagu iga organiseeritud
trükitööline.

„TRÜKITÖÖLINE“

ilmub 10 korda aastas

Vastutav toimetaja: A. OFFENBACH.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Lühikejalg 6—2.

Käskkirjade saatmise tähtpäev järgmisse numbrisse 10. mai